

1. Obiekt

553/4 WARTOWNIA - w zespole rezydencjonalno - wypoczynkowym
prezydenta II Rzeczypospolitej

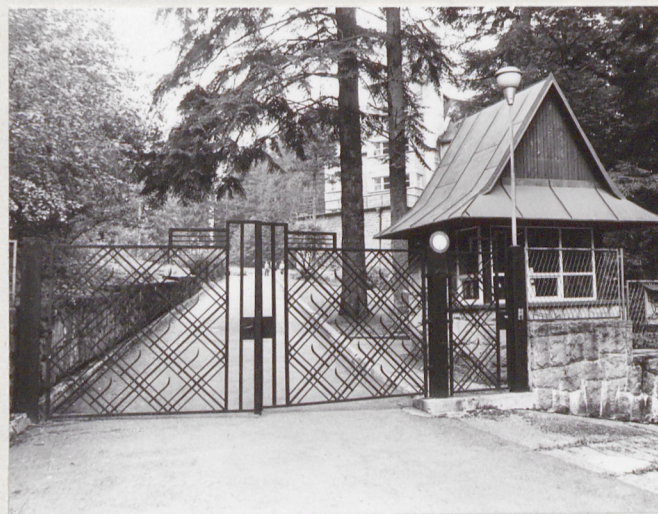
2. Czas powstania

1930 r.

3. Miejscowość

WISŁA - Czarne

11.

Wartownia z bramą wjazdową od wschodu

Widok od południowo-zachodu

4. Adres ul. Zameczek 1
43-460 WISŁA
działka nr 1129/2 o pow.
nr hipoteczny 0386

5. Przynależność administracyjna

województwo bielskie

Wisła

gmina pow. CIESZYN

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1. VI. 1975 r.

katowickie

województwo

Cieszyn

powiat

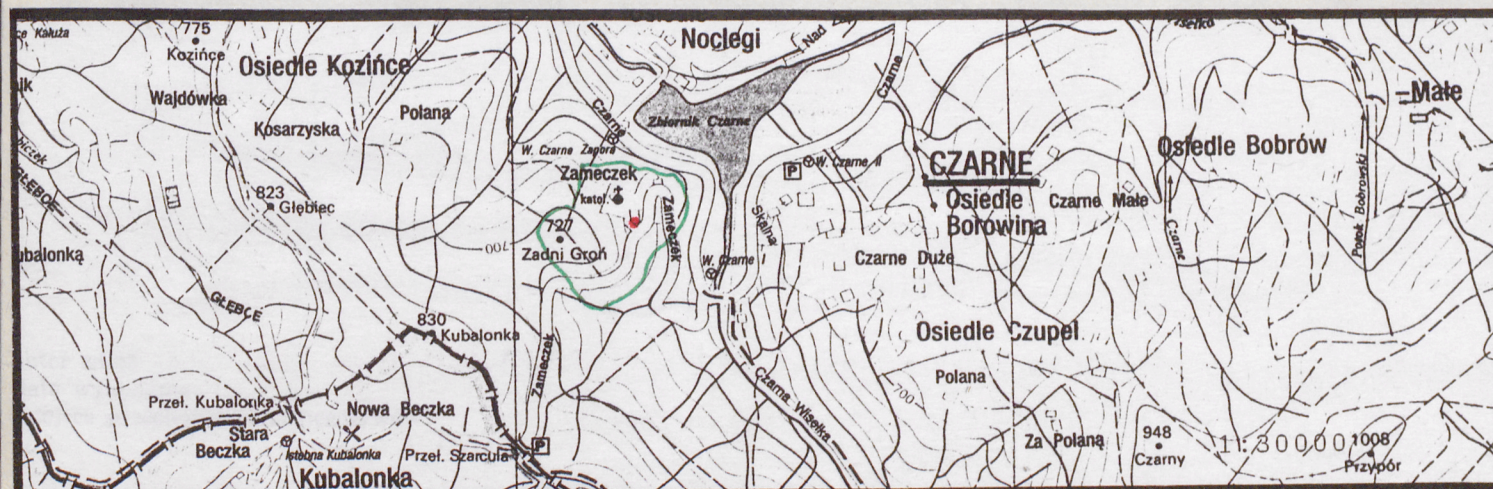
8. Właściciel i jego adres
Urząd Rady Ministrów
Aleje Ujazdowskie 1/3
00-583 WARSZAWA

9. Użytkownik i jego adres
Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.
KWK "Pniówek" Pawłowice Śląskie
Ośrodek Wypoczynkowy "Zameczek"
ul. Zameczek 1 43-460 WISŁA

10. Rejestr zabytków

A - 705/94

Nr data 07.06.1994 r.

Zespół wypoczynkowy na stokach Zadniego Gronia założony został w II poł. XIX w. przez Habsburgów. W 1907 r. zbudowali tutaj drewniany pałacyk myśliwski, a w 1909 r. drewnianą kaplicę. W 1927 r. już w II Rzeczypospolitej, władze województwa śląskiego podjęły decyzję o przekazaniu pałacyku na rezydencję wypoczynkową prezydentów Polski. Szybko wyremontowany budynek spłonął jednak w końcu 1927, tuż przed przyjazdem prezydenta Mościckiego. Postanowiono odbudować rezydencję i zmodernizować całe założenie parku krajobrazowego. W latach 1929 - 1930 powstał murowany obiekt reprezentacyjny "Zameczek", który zaprojektował architekt Adolf Szyszko-Bohusz. W jego pobliżu wybudowano m.in. kordegardę z garażami dla straży prezydenckiej, basen, oficyny drewniane dla dozorców i konserwatorów. Przy głównej bramie zamkającej wjazd na teren przy "Zameczku" najprawdopodobniej w 1930 r. wzniesiony został budynek przeznaczony dla wartownika. Przy budowie czynna była firma "Karol Korn" z Bielska. Stylowo obiekt nawiązuje do architektury drewnianych oficyn, a tym samym i do regionalnego budownictwa tej części Beskidu Śląskiego. Do wybuchu II wojny światowej prezydent Mościcki przebywał w "Zameczku" dwa razy w roku. W czasie okupacji hitlerowskiej obiekt zajmowali funkcjonariusze NSDAP i Gestapo. W okresie PRL-u znajdował się tu zamknięty ośrodek wypoczynkowy dygnitarzy PZPR i urzędników rządowych. Od 1981 r. mieści się tutaj ogólnodostępny ośrodek wypoczynkowy Kopalni Węgla Kamiennego "Pniówek" z Pawłowic Śląskich.

Sytuacja. Budynek wartowni usytuowany jest na terenie zespołu rezydencjonalno-wypoczynkowego prezydenta II Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego /obecnie ośrodka wypoczynkowego "Zameczek" Kopalni Węgla Kamiennego "Pniówek" z Pawłowic Śląskich/. Zespół położony jest w południowo-wschodniej części Wisły w przysiółku Czarne, około 6 km od jej centrum. Założenie zajmuje północno-wschodnie stoki Zadniego Gronia /727.6 m n.p.m./ Cały teren jest obszarem o urozmaiconej konfiguracji, zadrzewionym lasem świerkowym i mieszanym /świerki, buki, ksztanowce, klony, brzozy/ tworzącym park krajobrazowy o granicach wyznaczonych ogrodzeniem z drucianej siatki. Zabudowa zespołu położona jest po północnej i zachodniej stronie największego zakola krętej drogi /ul. Zameczek/ prowadzącej z Wisły Czarne do Istebnej-Kubalonki. Główny obiekt zespołu rezydencja "Zameczek" /nr na planie sytuacyjnym 1/ zlokalizowany jest po zachodniej stronie tego ciągu komunikacyjnego od którego prowadzi do niej szeroki podjazd zamknięty metalową bramą /nr na planie sytuacyjnym 10/ przy której usytuowany jest budynek dla wartownika /nr na planie sytuacyjnym 6/. W pobliżu "Zameczku" znajduje się drewniana kaplica /nr na planie sytuacyjnym 3/. Na północ od rezydencji położona jest dawna kordegarda straży prezydenckiej /ob. pawilon wczasowy z garażami/ /nr na planie sytuacyjnym 2/, basen /nr na planie sytuacyjnym 7/ i wzniesione w os. ćw. XX w. altana /nr na planie sytuacyjnym 11/ i hydrofornia /nr na planie sytuacyjnym 12/. Poniżej tych obiektów znajdują się drewniane oficyny: mieszkalna /nr na planie sytuacyjnym 4/ i gospodarcza /nr na planie sytuacyjnym 5/. Wartownia frontem zwrócona jest na zachód.

Materiał, konstrukcja, technika. Budynek murowany z kamienia ciosanego /piaskowca śląskiego//opus siliceum/. Mur poligonalny złożony z bloków obrabianych w kształcie trapezu, układanych warstwami z przesunięciem spoin. Bloki spoinowane zaprawą cementowo-wapienną. Cokół nie wyodrębniony z muru. Strop drewniany, belkowy z pułapem z desek kładzionych na styk. Więźba dachowa drewniana konstrukcji krokwiowo-jętkowej. Krokwie z przysuwnicami. Dach półszczytowy z okapami przyzbowymi. Okapy nadwieszane nad ścianami, podbite deskami kładzionymi na styk. Półszczyty szalowane deskami kładzionymi pionowo na styk. Styki listwowane. Dach kryty blachą ocynkowaną mocowaną listwami do krokwi i przysuwnic. Posadzka drewniana, klepkowa /parkiet/. Stolarka okienna drewniana, indywidualna. Okno pojedyncze, ościeżnicowe, przeszklone wielokwaterowo, lakierowane na biało. Parapet podokienny betonowy. Drzwi współczesne, jednoskrzydłowe, płytowe, z nabitymi na płytę listwami, z niewielkim przeszkleniem w środkowej części.

Rzut. Budynek na planie zbliżonym do kwadratu, szerokofrontowy, symetryczny, jednopomieszczeniowy.

Bryła. Budynek o zwartej, regularnej bryle zbliżonej w formie do sześcianu. Nakryty wysokim dachem półszczytowym z okapami przyzbowymi. Parterowy. Nie podpiwniczony.

Elewacje. Elewacja frontowa /zachodnia/ jednoosiowa, symetryczna, z centralnie umieszczonymi drzwiami. Od 1/2 wysokości ściany na całej szerokości elewacji wschodniej i w narożnikach elewacji północnej i południowej, duże przeszklenie w postaci jednego okna o wielokwaterowych podziałach. Na wszystkich elewacjach wyraźnie czytelny wąż muru.

Wnętrze. We wnętrzu jednopomieszczenie pierwotnie przeznaczone dla wartownika straży prezydenckiej, później dozorczy.

Wyposażenie. Brak wyposażenia o charakterze zabytkowym.

Instalacje. Budynek posiada instalację elektryczną i telefoniczną.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
21.1 m ³	8.12 m ²	budynek dla wartownika przy bramie wjazdowej na teren "Zameczku"	portiernia /budy- nek obecnie nie użytkowany/
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Budynek odnawiany w 3 ćw.XX w.		Budynek w dobrym stanie technicznym. Remontowany na bieżąco. Nie wymaga pilnej interwencji konserwatorskiej.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			
Obiekt jest ściśle związany z kompleksem zabudowy zespołu wypoczynkowego "Zameczek". Posiada walory historyczne i krajobrazowe. Konieczne ponowne zagospodarowanie budynku. Obiekt powinien być objęty ochroną konserwatorską.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Informacje Pani Apolonii Leśniańskiej, kierownika Ośrodka
Wczasowego "Zameczek" w Wiśle.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

22. Bibliografia

- Świerż-Zalewski S., "Zameczek" w Wiśle, Architektura i
Budownictwo, T.VII, 1931, s.165-179.

24. Uwagi różne

25. Wypełnił
oprac. Anna Śledzikowska
rys., foto. Tadeusz Śledzikowski

Imię i nazwisko

X, 1997 r,

data

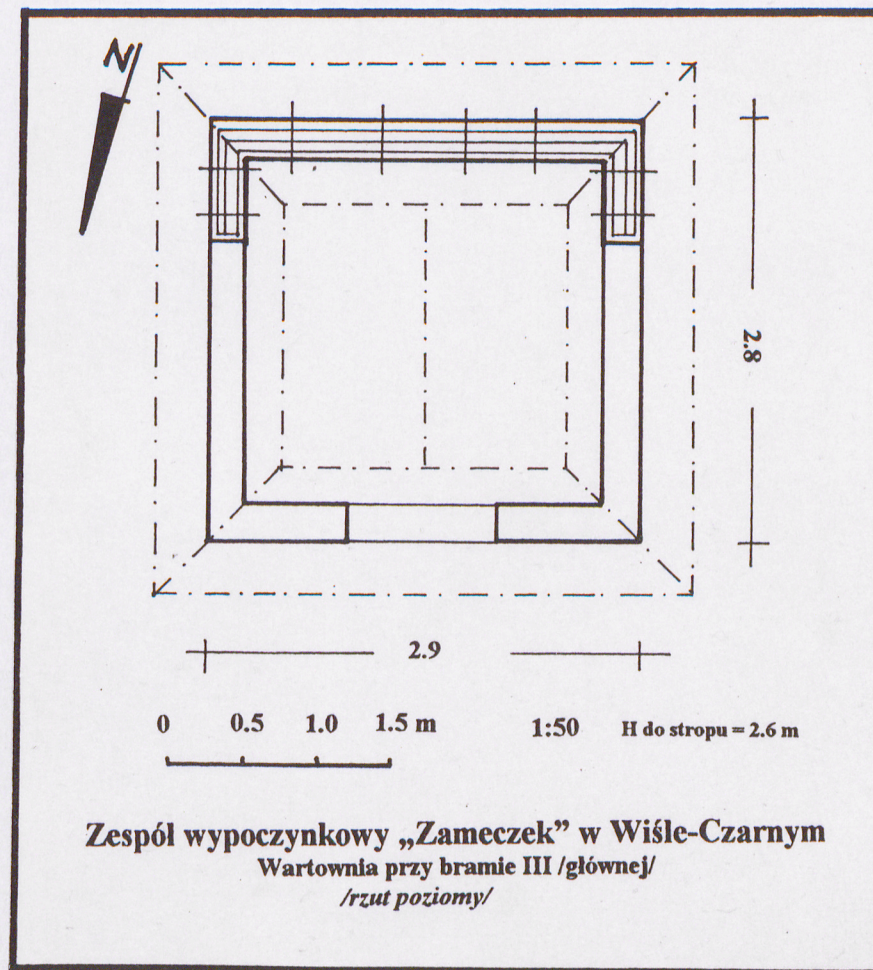
26. Sprawdził

Imię i nazwisko

data

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
WISŁA -Czarne	Wartownia w zespole "Zameczek"	Rzut poziomy + plan sytuacyjny zespołu "Zameczek" z 1929 r.

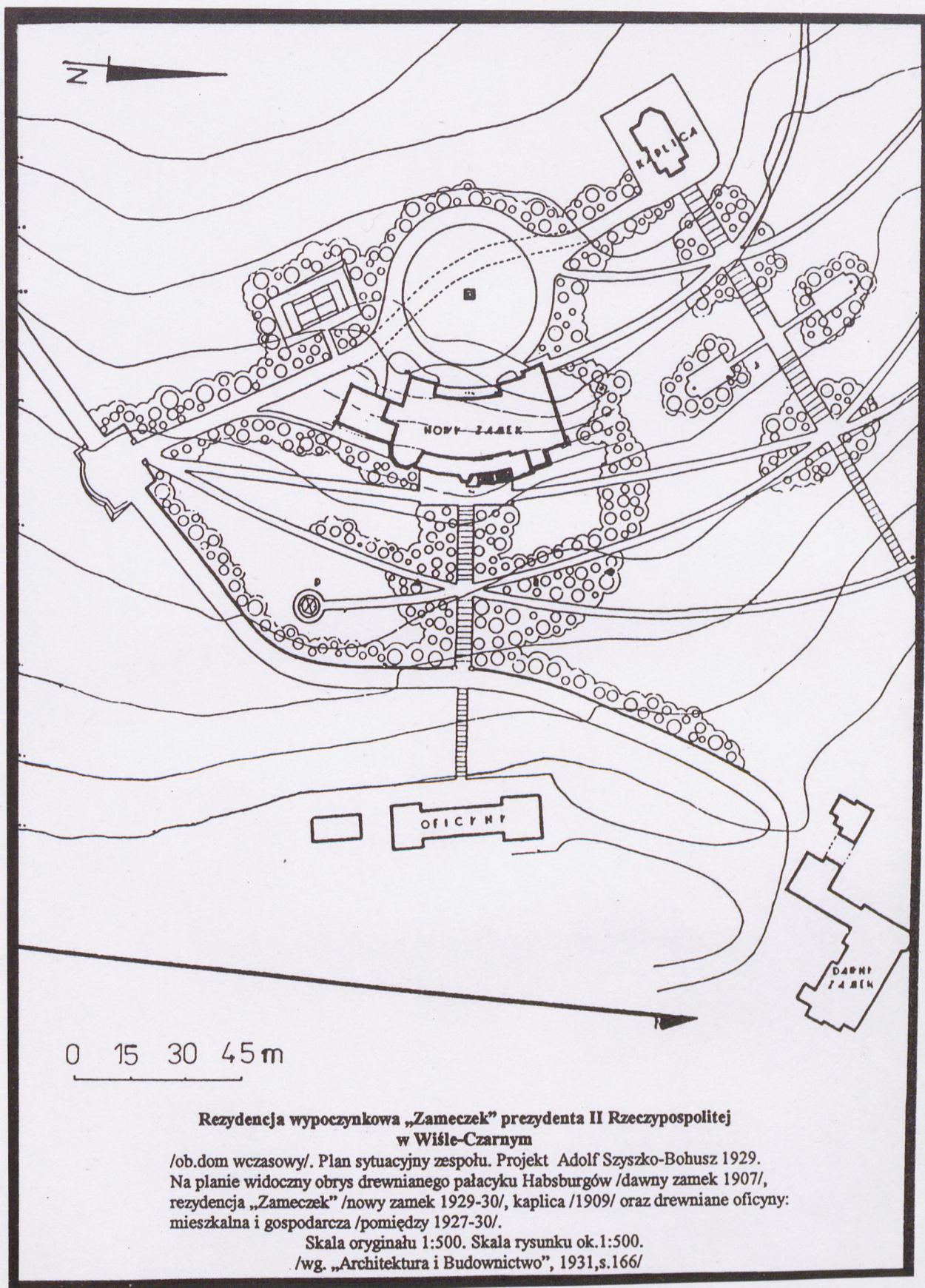
mgr Tadeusz Śledzikowski, X 1997 r.

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
WISŁA - Czarne	Wartownia w zespole "Zameczek"	Fotografie dodatkowe + plan sytuacyjny zespołu "Zameczek" z 1997 r.

Widok od wschodu

Widok od północnego-wschodu

Wkładkę założył:
mgr Tadeusz (ojciec, poźnioko, data), X 1997 r.

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.
Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

**Plan sytuacyjny ośrodka wypoczynkowego „Zameczek”
w Wiśle-Czarnym**
/pierwotnie rezydencji prezydenta II Rzeczypospolitej/

Zbiornik Czarne

 - **Obiekty zabytkowe**

- 1 - Budynek główny /"Zameczek"/
- 2 - Pawilon wypoczynkowy
/d.wartownia/
- 3 - Kaplica
- 4 - Oficyna mieszkalna
- 5 - Oficyna gospodarcza
- 6 - Portiernia /d.wartownia/
- 7 - Basen
- 8 - Brama I
- 9 - Brama II
- 10 - Brama III /główna/

 - **Obiekty niezabytkowe**

- 11 - Altana
- 12 - Hydrofornia
- 13 - Kort tenisowy
- 14 - Parking
- 15 - Przystanek PKS
Wisła-Czarne Zapora
- 16 - Przystanek PKS
Wisła-Czarne I

0 25 50 75 100 m
1:2500